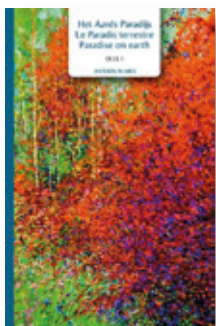

RECENSIES & SIGNALEMENTEN

EDMOND VERSTRAETEN

NICO VAN CAMPENHOUT

Antoon Rumes, *Het Aards Paradijs*
Baasrode, Uitgeverij Het Punt, 2021, 2
dl., 594 pp., ISBN 9789460795404.

De titel van de tweede-
delige documentatie over
zijn grootvader die Antoon
Rumes (°1945) in 2021 uit-
bracht, *Het Aards Paradijs*,
werd ontleend aan de toe-
naam van het landhuis an-
nex (landbouw)domein Den
Dommel in het gehucht
Sombeke, dat kunstschilder

Edmond Verstraeten (1870-
1956) vanaf 1900 bewoonde. Deze site vormt
trouwens een van de hoofdthema's van deze
publicatie, naast – uiteraard – het leven en
het werk van deze Vlaamse luminist, pleinai-
rist en pointillist én de autobiografie van de
auteur.

Verstraeten was de zoon van een erg bemid-
delde kandidaat-notaris, die thuis dikwijls
Frans sprak en die van 1885 tot 1895 bur-
gemeester was van het Oost-Vlaamse dorp
Waasmunster. De middelbare school aan het
Klein Seminarie van Sint-Niklaas maakte hij
niet af. Onder de invloed van de priester-le-
raars Hendrik Claeys (1838-1910) en Eugeen
De Lepeleer (1856-1923), die ook literair ac-
tief waren, werd hij er wel Vlaamsgezind voor
de rest van zijn leven. Na een kortstondige
en andermaal onafgewerkte studie aan de
Antwerpse Academie voor Schone Kunsten,
leerde Verstraeten vooral veel tijdens een
verblijf in de Genkse artiestenkolonie van
kunstschilder Emile Van Doren (1865-1949).

Hij kende al snel publieks- en verkoopsucces
en kreeg in Antwerpen in 1894 een eerste
individuele tentoonstelling. In 1896 trad hij
in het huwelijk met Augusta Reynaert (1871-
1955), dochter van een geneesheer die in de
Wase hoofdstad Sint-Niklaas directeur was
van een psychiatrie en ook een tijdlang sche-
pen. Het echtpaar kreeg 11 kinderen, van wie
het jongste de moeder zou worden van de
auteur van *Het Aards Paradijs*. Een zus van
de echtgenote van Verstraeten trouwde met
de eveneens uit Waasmunster afkomstige
Vlaams-nationalistische oogarts Reimond
Speleers (1876-1951), die zowel tijdens de
Eerste als de Tweede Wereldoorlog aan de
Gentse universiteit doceerde. Van een reis
naar Rusland in 1906 keerde Verstraeten,
die ook theosoof was en vegetariër, terug
met een lange Tolstojaanse baard, die hij tot
zijn dood cultiveerde. In oktober 1914 werd
hij om tot op heden onduidelijke redenen
beschuldigd van spionage voor Duitsland,
gearresteerd en in de gevangenis opgesloten
tot januari 1915.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog trok zijn
schoonzoon Paul Rumes (1914-1999), die
ooit de ambitie had gekoesterd om priester
te worden, als katholieke anticommunist
naar het Oostfront. In 1944 werd hij als ge-
volg daarvan een tijdlang geïnterneerd in het
hechteniskamp van Lokeren, een episode die
bij zijn zoon leidde tot iets wat in de buurt
komt van een onverwerkt verleden en hem
inspireerde tot een felle en weinig ontziende
anti-repressietoon in *Het Aards Paradijs*. Zijn
neef Björn Rzoska (°1973), historicus van de
Gentse universiteit en momenteel fractie-
leider van Groen in het Vlaams parlement,
vond er de aanleiding in tot een licentiaats-
verhandeling en twee boeken over 'het kamp

van Lokeren', waarvan de toonzetting – in tegenstelling tot die van zijn oom – volkomen objectief en bijzonder sereen is.

Edmond Verstraeten boerde uitermate goed, letterlijk en figuurlijk, waarbij zijn vrouw het gezin en de boerderij op Den Dommel bestierde en hij heel zijn leven de vrijheid had om te schilderen en op die manier veel geld binnen te brengen. Aan belangstelling, zowel bij kopers als bij critici, ontbrak het hem inderdaad nooit, net zoals hij zowel tijdens zijn leven als daarna het onderwerp vormde van een hele reeks tentoonstellingen. De voorlopig laatste daarvan, in kasteel Blauwendael in Waasmunster naar aanleiding van de 150ste verjaardag van zijn geboorte begin 2020, kreeg een uitloper in de boekcassette *Het Aards Paradijs*, waarin ook ruime vertalingen van tekstgedeelten in het Frans en het Engels werden opgenomen. Ondertussen werd het archief van Edmond Verstraeten ondergebracht in het ADVN, nadat al in 1988 een tweedelige licentiaatsverhandeling en 20 jaar later een even volumineuze masterscriptie werden gewijd aan *De Meester van Sombeke*.

Het Aards Paradijs houdt ergens het midden tussen een biografie en een autobiografie, en wat het eerste betreft heel fragmentarisch, om niet te zeggen onvolledig en ontoereikend. Veel dingen worden niet of onvoldoende geëxpliciteerd en het boek omvat bovendien een resem storende spellings- en stijlfouten en tal van soms niet ter zake doende, al te persoonlijke terzijdes. Een pluspunt is dat erg veel schilderijen van Verstraeten in kleur – een van de essenties van zijn kunstwerken – worden afgebeeld, naast een hele reeks (portret)foto's en documenten van en over hem. Onder meer zijn contacten met tal van Vlaamsgezinden, zoals met de jurist en kunsthistoricus Jozef Muls (1882-1961) die sprak op zijn begrafenis, komen helaas slechts marginaal aan bod.

Het is dus wachten op een volwaardige bio-

grafie, zoals de Waasmunsterse kunstschilder en voormalige docent beeldende kunst Filip Fierens dat in 2016 deed over een andere Waasmunsterse dorps- en vakgenoot met het meer dan voortreffelijke *Ghisleen Verdickt* (1883-1926). *Leven en dood van een schilder* (WT, 2017, nr. 1, pp. 86-88). De vzw Edmond Verstraeten, waarvan Antoon Rumes bestuurslid is, zou dat project kunnen faciliteren en het materiaal dat in *Het Aards Paradijs* bij elkaar werd gebracht reikt er alvast een pak bouwstoffen voor aan.